

Sygn. akt VI ACa 1474/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 czerwca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA Aldona Wapińska (spr.)

Sędziowie: SA Marcin Strobel

SO del. Tomasz Szancilo

Protokolant: Izabela Nowak

po rozpoznaniu w dniu 28 czerwca 2016 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa L. P.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W.

o uznanie, ustalenie, orzeczenie nieistnienia organów Spółdzielni Mieszkaniowej(...) w W.

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 8 lipca 2014 r.

sygn. akt XXV C 865/13

oddala apelację.

VI ACa 1474/14

UZASADNIENIE

Pozwem z 1 lipca 2013 r. skierowanym przeciwko pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z siedzibą w W. powód L. P. żądał uznania przez Sąd faktu nieistnienia Rady Nadzorczej SM (...) w W. prawnie nieumocowanej i pseudo wybranej przez Zebranie (...) dnia 29 czerwca 2001 rok. Jednocześnie powód wniósł o stwierdzenie przez Sąd, iż w kadencji 2001-2005 nie istniała Rada Nadzorcza SM (...) w W. z uwagi na brak podjęcia uchwały przez Zebranie (...) Spółdzielni Mieszkaniowej (...). Ponadto powód żądał ustalenia w trybie art. 189 k.p.c. bezwzględnej nieważności, nieistnienia, rady nadzorczej i rad osiedli w kadencjach 2001-2005 albowiem zebranie przedstawicieli dnia 29 czerwca 2001 r. nie podjęło uchwały skutecznie powołującej radę nadzorczą w kadencji 2001-2005, co oznaczało nieuzyskanie legitymacji (mandatu) przez członków rady nadzorczej.

W odpowiedzi na pozew z 29 maja 2014 r. pozwana Spółdzielnia wniosła o odrzucenie pozwu ze względu na niedopuszczalność drogi sądowej w zakresie żądania zawartego w pozwie, a w przypadku nie uwzględnienia wniosku o odrzucenie pozwu – o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie kosztów postępowania w sprawie, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 8 lipca 2014 roku Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo i zasądził od L. P. na rzecz Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W. 600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego i kwotę 17 złotych tytułem kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Sąd Okręgowy ustalił, że powód – L. P. jest członkiem pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z siedzibą W..

W dniu 10 maja 2001 r. do powoda skierowano zawiadomienie o zwołaniu przez zarząd Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W. na dzień 25 maja 2001 r. na godzinę 18.00 Osiedlowego Zebrania (...). W zawiadomieniu przedstawiono następujący porządek obrad:

- otwarcie zebrania i wybór prezydium;
- przyjęcie porządku obrad;
- wybór komisji wnioskowej i mandatowej;
- ustalenie wysokości wynagrodzenia dla członków i zastępców członków rady Osiedla;
- ustalenie liczby członków i zastępców członków rady Osiedla oraz ustalenie ilości mandatów w radzie Osiedla dla poszczególnych grup członkowskich;
- zgłoszenie kandydatów do rady Osiedla;
- wybór komisji skrutacyjnej;
- sprawozdanie z działalności administracji Osiedla za rok 2000;
- sprawozdanie z działalności rady Osiedla (...) za okres maj 2000 r. – maj 2001 r.;
- dyskusja dotycząca sprawozdania z działalności administracji Osiedla za rok 2000 oraz sprawozdania z działalności rady Osiedla (...) za okres maj 2000 r. – maj 2001 r.;
- przerwa;
- dalszy ciąg dyskusji i podjęcie uchwał dotyczących sprawozdania z działalności administracji Osiedla za rok 2000 oraz sprawozdania z działalności rady Osiedla (...) za okres maj 2000 r. – maj 2001 r.;
- rozpatrzenie propozycji zmian w regulaminie rady Osiedla – podjęcie uchwały;
- sprawozdanie komisji wnioskowej – przyjęcie wniosków i protokołu komisji;
- ogłoszenie wyników wyborów i zamknięcie obrad.

W dniu 23 maja 2001 r. do powoda skierowano zawiadomienie o zwołaniu przez zarząd Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W. na dzień 29 czerwca 2001 r. na godzinę 18.00 Zebrania (...) SM (...) z następującym porządkiem obrad:

- otwarcie zebrania i wybór prezydium;
- wybór komisji mandatowej;
- przyjęcie porządku obrad;
- rozpatrzenie odwołań członków od uchwał rady nadzorczej w sprawach o wykluczenie ze Spółdzielni;
- wybór komisji wnioskowej;

- podjęcie uchwały o wysokości wynagrodzenia/ryczałtów dla członków i zastępców członków rady nadzorczej oraz ustalenia jednolitych zasad wynagradzania członków i zastępców członków rad osiedli;
- podjęcie uchwały w sprawie określenia liczby członków i zastępców członków rady nadzorczej i rodzaju mandatów na poszczególne osiedla;
- rozpatrzenie sprawozdania zarządu Spółdzielni z działalności i bilansu za 2000 r.;
- rozpatrzenie sprawozdania z działalności rady nadzorczej w czwartym roku kadencji;
- dyskusja i zgłaszanie wniosków;
- przerwa w dyskusji;
- dalszy ciąg dyskusji oraz podjęcie uchwał w przedmiocie sprawozdania zarządu Spółdzielni z działalności i bilansu za 2000 r. oraz sprawozdania z działalności rady nadzorczej w czwartym roku kadencji oraz uchwały w sprawie udzielenia absolutorium członkom zarządu;
- wybory członków i zastępców członków rady nadzorczej;
- podjęcie uchwały w sprawie najwyższej sumy zobowiązań, jaką Spółdzielnia może zaciągnąć w 2001 r.;
- rozpatrzenie wniosków i postulatów – przyjęcie protokołu komisji wnioskowej;
- ogłoszenie wyników wyborów i zamknięcie obrad.

Na zebraniu przedstawicieli członków SM (...) w W., które odbyło się w dniu 29 czerwca 2001 r. podjęto m.in. uchwałę w przedmiocie wyboru członków rady nadzorczej Spółdzielni.

Uchwały podjęte na zebraniu przedstawicieli Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W., w tym uchwały w przedmiocie wyboru członków rady nadzorczej były kwestionowane także przez innych członków Spółdzielni, tj. przez M. K. i J. K.. Wytoczone przez nich powództwo o uchylenie uchwał podjętych przez zebranie przedstawicieli Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z 29 czerwca 2001 r. w sprawie wysokości wynagrodzenia dla członków i zastępców członków rady nadzorczej, ustalenia jednolitych zasad wynagradzania członków i zastępców członków rad osiedli, określania ilości członków i zastępców członków rady nadzorczej i rozdziału mandatów na poszczególne osiedla oraz rozpatrzenia sprawozdania zarządu Spółdzielni z działalności i bilansu za rok 2000, jak również udzielenia absolutorium członkom zarządu; rozpatrzenia sprawozdania z działalności rady nadzorczej w czwartym roku kadencji; **wyboru członków i zastępców członków rady nadzorczej** oraz najwyższej sumy zobowiązań, jaką Spółdzielnia może zaciągnąć w roku 2001, wyrokiem z 20 grudnia 2002 r. zostało oddalone przez Sąd Okręgowy w W.. Wyrokiem z 26 listopada 2003 r. sygn. akt VI ACa 304/03 Sąd Apelacyjny w W. oddalił apelację powodów od wyroku Sądu Okręgowego. Słuszność rozstrzygnięcia sądów obu instancji potwierdzona została przez Sąd Najwyższy, który wyrokiem z 07 lipca 2004 r. sygn. akt I CK 78/04 oddalił kasację powodów.

W ocenie Sądu Okręgowego – wbrew twierdzeniom strony pozwanej - nie zaistniały przesłanki do odrzucenia pozwu, albowiem niniejsza sprawa ma charakter sprawy cywilnej.

Odnosząc się zaś do zasadności żądań powództwa Sąd pierwszej instancji wskazał, iż skoro zaskarżona uchwała została podjęta w dniu 29 czerwca 2001 r., a więc przed wejściem w życie ustawy z 03 czerwca 2005 r. (Dz. U. Nr 122, poz. 1024) zmieniającej z dniem 22 lipca 2005 r. art. 42 prawa spółdzielczego, poprzez między innymi nadanie jego § 2 treści następującej: „Uchwała sprzeczna z ustawą jest nieważna.”, to powód niesłusznie powoływał się na obowiązującą obecnie treść art. 42 § 2 prawa spółdzielczego, który nie miał zastosowania w niniejszej sprawie. Przepisy przejściowe ustawy nowelizującej (art. 4 ust. 1 ustawy z 03 czerwca 2005 r.) stanowią bowiem, że do oceny skutków zdarzeń prawnych stosuje się przepisy obowiązujące w dniu, w którym zdarzenia te nastąpiły.

W dniu podjęcia zaskarżonej uchwały przepisy prawa spółdzielczego nie przewidywały możliwości uznania uchwały walnego zgromadzenia (zebrania przedstawicieli) za nieważną z powodu jej sprzeczności z przepisami prawa. Obowiązujący wówczas przepis art. 42 § 2 i 3 u.p.s. stanowił, iż taką uchwałę można zaskarżyć do sądu w drodze powództwa o jej uchylenie, podobnie jak uchwałę sprzeczną z postanowieniami statutu. Uchwała niezgodna z prawem była dotknięta zatem sankcją w postaci jej nieważności względnej, aczkolwiek orzecznictwo opowiadało się ponadto za możliwością wytoczenia powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały na ogólnych zasadach, wynikających z art. 58 k.c. (por. wyroki SN: z 18 września 2003 r. I CK 115/02, z 21 maja 2004 V CK 443/03), to jest o stwierdzenie jej nieważności bezwzględnej, ze skutkiem *ex tunc*, z powodu sprzeczności samej uchwały z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa. Stosowanie przepisu art. 58 § 1 k.c. do uchwał walnego zgromadzenia (zebrania przedstawicieli) spółdzielni zostało wyłączone dopiero przez znowelizowany z dniem 22 lipca 2005 roku art. 42 § 2 u.p.s., jako *lex specialis*, który przewiduje bezwzględną nieważność uchwały sprzecznej z ustawą, zaś jej uchylenie zastrzega już tylko do przypadków sprzeczności uchwały z postanowieniami statutu, dobrymi obyczajami lub do sytuacji, gdy godzi ona w interesy spółdzielni albo ma na celu pokrzywdzenie jej członka (tak też SN w wyroku z 17 czerwca 2011 r. II CSK 620/10).

Powód zaskarżył uchwałę nie z uwagi na jej treść, lecz sposób jej podjęcia domagając się *de facto* stwierdzenia jej nieważności. W toku postępowania dowodowego w sprawie powód ograniczył się jedynie do złożenia kserokopii zawiadomień o zebraniach oraz do wnioskowania o zobowiązanie pozwanej do przedstawienia wszystkich materiałów z zebrania przedstawicieli i zebrań grup członkowskich niezbędnych do procesu. W ocenie Sądu pierwszej instancji wnioski powoda o zobowiązanie pozwanej do przedstawienia dokumentów w trybie art. 248 § 1 k.p.c. nie zasługiwał jednak na uwzględnienie jako niemający związku z przedmiotem sporu – skoro powód nie zaskarżył uchwały ze względu na jej treść ale jedynie na sposób jej podjęcia.

W ocenie Sądu pierwszej instancji podnoszone w pozwie uchybienia dotyczące postępowania poprzedzającego podjęcie uchwały, a polegające na pominięciu poddania zaskarżonej uchwały w przedmiocie powołania rady nadzorczej, pod uprzednie obrady zebrania grupy członkowskiej, z naruszeniem w ten sposób art. 59 § 2 pkt 3 u.p.s., nie może skutkować stwierdzeniem jej bezwzględnej nieważności (wyroki SN: z 16 października 2002 r. IV CKN 1351/00, z 08 lipca 2004 r. IV CK 543/03, z 11 stycznia 2007 r. II CSK 370/06). Zgodnie bowiem z powszechnie przyjętym poglądem zaniechanie poddania pod obrady zebrania grupy członkowskiej sprawy objętej porządkiem obrad najbliższego zebrania przedstawicieli mogło stanowić podstawę do zaskarżenia, w trybie art. 42 § 3 u.p.s., późniejszej uchwały zebrania przedstawicieli, podjętej w kwestii, która nie została uprzednio przedłożona do rozpoznania przez grupę członkowską. Naruszenie przepisu art. 59 § 2 pkt 3 u.p.s. było bowiem uchybieniem formalnym, mogącym mieć istotny wpływ na treść zaskarżonej do sądu uchwały (A. Stefaniak. Prawo spółdzielcze oraz ustawa o spółdzielniach mieszkaniowych. Komentarz. Orzecznictwo. Warszawa 2009, str. 103).

Powód mógł więc powoływać się na powyższą okoliczność, jako na uchybienie formalne mające wpływ na podjęcie uchwały w ramach powództwa przewidzianego wówczas w art. 42 § 3 w zw. z § 2 u.p.s., tj. powództwa o jej uchylenie, co uczynił, jednakże bezskutecznie albowiem także to roszczenie nie zasługiwało na uwzględnienie z uwagi na upływ terminu do zaskarżenia uchwały.

W dacie podjęcia kwestionowanej przez powoda uchwały, o terminie do wytoczenia powództwa o uchylenie uchwały, stanowił przepis art. 42 § 3 u.p.s., w myśl którego powództwo o uchylenie uchwały walnego zgromadzenia powinno być wniesione w ciągu sześciu tygodni od dnia odbycia walnego zgromadzenia, jeżeli zaś powództwo wnosi członek nieobecny na walnym zgromadzeniu na skutek jego wadliwego zwołania - w ciągu sześciu tygodni od dnia powzięcia wiadomości przez tego członka o uchwale, nie później jednak niż przed upływem roku od dnia odbycia walnego zgromadzenia.

W toku sprawy powód nie podnosił okoliczności wadliwego zwołania samego walnego zgromadzenia Spółdzielni, zwłaszcza, że w poczet materiału dowodowego w sprawie załączył skierowane do siebie zawiadomienie o zgromadzeniu. Wobec powyższego Sąd pierwszej instancji uznał, iż zgromadzenie zwołane zostało poprawnie i skutecznie, a więc powód winien zaskarżyć uchwałę w ciągu 6 tygodni od odbycia walnego zgromadzenia.

Sześciotygodniowy termin do zaskarżenia uchwały upłynął dla powoda bezskutecznie z dniem 10 sierpnia 2001 r. Nawet zaś gdyby uznać, że zebranie przedstawicieli zwołane zostało wadliwie, to termin do wytoczenia powództwa i tak upłynąłby bezskutecznie z dniem 29 czerwca 2002 r. Powództwo wytoczone w dniu 01 lipca 2013 r. podlegało więc oddaleniu z uwagi na przekroczenie terminu z art. 42 § 3 u.p.s. obowiązującego w dacie podjęcia zaskarżonej uchwały.

Odnosząc się zaś do roszczenia o ustalenie nieistnienia rady nadzorczej, rady osiedli i zarządu w kadencjach 2001-2005 Sąd Okręgowy wskazał na podstawie art. 189 k.p.c. ustalenia przez Sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa można żądać, gdy występujący z żądaniem ma w tym interes prawny. Dopuszczalne jest powództwo o ustalenie niezgodności z przepisami prawa, o ustalenie nieważności uchwały rady nadzorczej na podstawie art. 58 k.c. Uchwała taka jest bowiem czynnością prawną. Istnienie po stronie powodowej interesu prawnego w ustaleniu interesu pełni funkcję materialnoprawnej przesłanki skuteczności powództwa.

Z tego względu Sąd z urzędu zobligowany jest badać istnienie po stronie powodowej interesu prawnego w ustaleniu (tak też SA w Warszawie w wyroku z 09 lutego 1999 r. I ACa 1105/08 - Prokuratura i Prawo 2000/2/35).

Interes prawny zachodzi, jeżeli sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości. Powyższe określenie interesu prawnego *in extenso*, znalazło aprobatę w wyroku SA w Poznaniu z 05 kwietnia 2007 r. (sygn. akt III AUa 1518/05 – LEX nr 257445).

W ocenie Sądu Okręgowego powód nie miał interesu prawnego w zgłoszonym roszczeniu, albowiem w żaden sposób go nie wykazał. Powód nie wykazał istnienia żadnego zagrożenia dla jego sfery prawnej ani istnienia choćby niepewności, co do stanu prawnego o charakterze obiektywnym. Wszelkie twierdzenia przytaczane przez powoda miały charakter gołosłowny i w kontekście zasad logicznego rozumowania i wnioskowania nie znalazły uznania Sądu. Powód nie wykazał, że pozwana narusza jego dane osobowe poprzez podejmowanie uchwał o wykluczaniu z członkostwa Spółdzielni.

Sąd Okręgowy uznał, iż także zarzut niewłaściwego umocowania pełnomocnika pozwanej, nie zasługiwał na uwzględnienie. Pełnomocnictwo procesowe zostało udzielone przez członków zarządu pozwanej, których umocowanie nie zostało skutecznie wzruszone przez powoda. Co więcej, wprowadzenie nieważności postępowania sąd odwoławczy bierze pod uwagę z urzędu (art. 378 § 1 k.p.c.), jednakże sam zarzut nieważności postępowania z powodu niewłaściwego umocowania pełnomocnika przeznaczony jest dla strony, która nie była w toku postępowania właściwie umocowana i służyć ma obronie jej interesu. Nie jest dopuszczalne powoływanie tego zarzutu przez przeciwnika, usiłującego wzruszyć niekorzystne dla siebie rozstrzygnięcie (wyrok SA w Poznaniu z 24 września 2012 r. I ACa 621/12 - LEX nr 1237404). Stąd też podnoszenie tego zarzutu przez powoda było bezskuteczne także w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji.

Dlatego też, w świetle powyższych rozważań, powództwo zostało oddalone, jako całkowicie bezzasadne.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód zaskarżając go w całości i zarzucając mu:

1. naruszenie prawa materialnego i norm konstytucyjnych, co miało wpływ na wynik sprawy, tj. przepisów ustawy Prawo spółdzielcze, art. 41 § 1 w związku z art. 35 § 1 i art. 45 § 1 Ustawy Prawo Spółdzielcze, stanowiące, że Zebranie (...) Spółdzielni odbyte w dniu 29 czerwca 2001 nie podjęło uchwały skutecznej powołującej Radę Nadzorczą na kadencję 2001-2005;
2. naruszenie procedury cywilnej zawartej w kodeksie postępowania cywilnego poprzez brak uznania przez Sąd I instancji, iż powód nie może skutecznie zaskarżyć istniejącej nieprawnie organy spółdzielni;

3. podstawowych praw obywatelskich, ubezwłasnowolnianie i umieszczenie powoda w zakładzie psychiatrycznym przez nieformalny układ, godności ludzkiej, dobra osobistego L. P. i Praw Człowieka sprawa XXV C 1503/10; -art. 7,8, 10 i 178 ust.1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Mając na uwadze powyższe zarzuty skarżący wnosił o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego wyrok Sądu pierwszej instancji, jakkolwiek częściowo błędnie uzasadniony, odpowiada prawu. Ustalenia faktyczne poczynione zostały przez Sąd pierwszej instancji w sposób trafny, na podstawie prawidłowo zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Sąd Apelacyjny w pełni je podziela i przyjmuje za własne. Natomiast ocena prawna Sądu pierwszej instancji została dokonana częściowo błędnie i wymaga poniższego skorygowania.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż wprawdzie powód domagał się „uznania przez Sąd faktu nieistnienia Rady Nadzorczej SM (...) w W. prawnie nieumocowanej i pseudo wybranej przez Zebranie (...) Spółdzielni dnia 29 czerwca 2001 roku”, „stwierdzenia przez Sąd, iż w kadencji 2001-2005 nie istniała Rada Nadzorcza SM (...) w W. z uwagi na brak podjęcia uchwały przez Zebranie (...) Spółdzielni Mieszkaniowej (...)” oraz ustalenia w trybie art. 189 k.p.c. bezwzględnej nieważności, nieistnienia, rady nadzorczej i rad osiedli w kadencjach 2001-2005 – to przesłanką stwierdzenia nieistnienia organów jest stwierdzenie braku lub niewłaściwego powołania tych organów. Aby zatem ocenić zasadność żądań powoda należało zbadać, czy uchwała w przedmiocie wyboru członków rady nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W. (i w konsekwencji czy dalsze działania tego organu były uprawnione) z dnia 29 czerwca 2001r. Zebrania (...) pozwanej Spółdzielni została podjęta w sposób prawidłowy.

Każda uchwała walnego zgromadzenia (zebrania przedstawicieli), która rodzi skutki prawne, podlega - jako czynność prawna - odpowiednim przepisom prawa. Taka uchwała, podobnie jak inne czynności prawne, nie może naruszać bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa.

Powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały zmierza do ustalenia w drodze wyroku sądowego w odniesieniu do spółdzielni, że określona uchwała nie istnieje. Czynną legitymację do wytoczenia takiego powództwa posiada ten, kto wykaże, że wobec spółdzielni ma interes prawny w stwierdzeniu nieistnienia uchwały (zob. art. 189 k.p.c.). Powództwo takie można wnieść w każdym czasie, gdyż sąd, wydając wyrok stwierdza nieważność uchwały według stanu w chwili zamknięcia rozprawy (art. 316 § 1 k.p.c.). Zaskarżona w tym trybie uchwała nie może podlegać uchyleniu. Z żądaniem ustalenia (stwierdzenia) nieważności uchwały walnego zgromadzenia spółdzielni jest integralnie powiązane wskazanie bezwzględnie obowiązującego przepisu ustawy (ius cogens), z którym koliduje kwestionowana uchwała (wyrok SN z dnia 9 lutego 2011 r., V CSK 239/10, LEX nr 1102882).

Natomiast uchwała walnego zgromadzenia (zebrania przedstawicieli) podjęta w sposób niezgodny z postanowieniami statutu bądź dobrymi obyczajami lub godząca w interesy spółdzielni albo mająca na celu pokrzywdzenie jej członka jest dotknięta względną nieważnością (traci ona moc dopiero w razie jej prawomocnego uchylenia przez sąd). Oznacza to, że osoby, którym przysługuje legitymacja czynna do wniesienia powództwa o uchylenie uchwały, mogą podważać jej moc obowiązującą w zasadzie tylko w trybie art. 42 § 3 pr. spółdz. W tym trybie można zaskarżać do sądu każdą uchwałę, bez względu na to, jakiej sprawy ona dotyczy, z powodów wyżej powołanych. Jeżeli nie będzie uzyskany w tym trybie wyrok orzekający uchylenie uchwały względnie nieważnej, będzie ona obowiązywać członków spółdzielni mimo jej wadliwości polegającej nawet na naruszeniu statutu. Uchwałę taką może uchylić ze skutkiem ex tunc tylko sąd.

Słusznie Sąd pierwszej instancji zauważył, iż w sprawie niniejszej do oceny skutków zaskarżonej uchwały muszą mieć zastosowanie przepisy obowiązujące w dacie jej powzięcia. Zgodność uchwały organu spółdzielni z ustawą ocenia się według prawa obowiązującego w dniu podjęcia uchwały (wyrok SN z dnia 18 marca 2010 r., V CSK 260/09).

Zaskarżona uchwała została podjęta w dniu 29 czerwca 2001 r., a więc przed wejściem w życie ustawy z 03 czerwca 2005 r. (Dz. U. Nr 122, poz. 1024) zmieniającej z dniem 22 lipca 2005 r. art. 42 prawa spółdzielczego, poprzez między innymi nadanie jego § 2 treści następującej: „Uchwała sprzeczna z ustawą jest nieważna.” Przepis art. 4 ust. 1 ustawy nowelizującej z 3 czerwca 2005 r. stanowił natomiast, że do oceny skutków zdarzeń prawnych stosuje się przepisy obowiązujące w dniu, w którym zdarzenia te nastąpiły.

Trafnie Sąd pierwszej instancji zauważył, iż w dniu podjęcia zaskarżonej uchwały przepisy prawa spółdzielczego nie przewidywały możliwości uznania uchwały walnego zgromadzenia (zebrania przedstawicieli) za nieważną z powodu jej sprzeczności z przepisami prawa. Obowiązujący wówczas przepis art. 42 u.p.s. stanowił, iż: „Art. 42. § 1. Uchwały walnego zgromadzenia obowiązują wszystkich członków spółdzielni.

§ 2. Członek spółdzielni może zaskarżyć do sądu uchwałę z powodu jej niezgodności z prawem lub postanowieniami statutu; na tej samej podstawie uchwałę może zaskarżyć także zarząd spółdzielni.

§ 3. Powództwo o uchylenie uchwały walnego zgromadzenia powinno być wniesione w ciągu sześciu tygodni od dnia odbycia walnego zgromadzenia, jeżeli zaś powództwo wnosi członek nieobecny na walnym zgromadzeniu na skutek jego wadliwego zwołania - w ciągu sześciu tygodni od dnia powzięcia wiadomości przez tego członka o uchwale, nie później jednak niż przed upływem roku od dnia odbycia walnego zgromadzenia.”

Powyższe oznacza, iż uchwałę sprzeczną z prawem można było zaskarżyć do sądu w drodze powództwa o jej uchylenie, podobnie jak uchwałę sprzeczną z postanowieniami statutu, aczkolwiek orzecznictwo opowiadało się ponadto za możliwością wytoczenia powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały na ogólnych zasadach, wynikających z art. 58 k.c.

Prawidłowo Sąd pierwszej instancji uznał, iż podnoszone w pozwie uchybienia dotyczące postępowania poprzedzającego podjęcie uchwały, a polegające na pominięciu poddania zaskarżonej uchwały w przedmiocie powołania rady nadzorczej, pod uprzednie obrady zebrania grupy członkowskiej, z naruszeniem w ten sposób art. 59 § 2 pkt 3 u.p.s., nie mogło skutkować stwierdzeniem jej bezwzględnej nieważności w oparciu o przepis art. 58 k.c. Kompetencja zebrań grup członkowskich uregulowana w art. 59 § 2 prawa spółdzielczego obejmowała wybieranie i odwoływanie członków rady spółdzielni, jeśli statut tak stanowił (art. 59 § 2 ust. 2 u.p.s.). Oznacza to, iż ewentualna uchwała Zebrania Przedstawicieli powzięta w tym przedmiocie bez uprzedniego poddania tej kwestii pod obrady zebrań grup członkowskich, mogła naruszać jedynie postanowienia statutu, a nie bezwzględnie obowiązujące przepisy prawa. Tak więc zgodnie z przepisem art. 42 § 1-3 oraz zgodnie z powszechnie przyjętymi w orzecznictwie poglądami zaniechanie poddania pod obrady zebrania grupy członkowskiej sprawy objętej porządkiem obrad najbliższego zebrania przedstawicieli mogło stanowić podstawę do zaskarżenia, w trybie art. 42 § 3 u.p.s., późniejszej uchwały zebrania przedstawicieli, podjętej w kwestii, która nie została uprzednio przedłożona do rozpoznania przez grupę członkowską. Naruszenie przepisu art. 59 § 2 pkt 3 u.p.s. było bowiem uchybieniem formalnym, mogącym mieć istotny wpływ na treść zaskarżonej do sądu uchwały (wyroki SN: z 16 października 2002 r. IV CKN 1351/00, z 08 lipca 2004 r. IV CK 543/03, z 11 stycznia 2007 r. II CSK 370/06)A. Stefaniak. Prawo spółdzielcze oraz ustawa o spółdzielniach mieszkaniowych. Komentarz. Orzecznictwo. Warszawa 2009, str. 103).

Prawidłowo zatem Sąd pierwszej instancji uznał, iż powód mógł powoływać się na powyższą okoliczność jedynie jako na uchybienie formalne mające wpływ na podjęcie uchwały w ramach powództwa przewidzianego wówczas w art. 42 § 3 w zw. z § 2 u.p.s., tj. powództwa o jej uchylenie, jednakże uchybił terminowi do zaskarżenia tej uchwały.

Zauważyć ponadto należy, iż powód upatrywał nieprawidłowości w podjęciu przedmiotowej uchwały w tym, iż zawiadomienie o zebraniu grup członkowskich osiedla (...), datowane na dzień 10 maja 2001r., a odnosiło się do zebrania tej grupy, które miało się odbyć w dniu 25 maja 2001r., nie wskazywało, aby w porządku obrad znajdował się – jako jeden z punktów – wybór kandydatów na członków rady nadzorczej Spółdzielni. Tymczasem, jak wynika z treści uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego wydanego w sprawie I CK 78/04, której przedmiotem było zbadanie prawidłowości podjęcia m.in. przedmiotowej uchwały, wynika, iż kwestie będące przedmiotem zaskarżonej uchwały znalazły się w porządku obrad zebrania członków osiedla (...) w dniu 18 kwietnia 2001r. Zatem przesłanka, której

powód upatrywał za podstawę nieważności zaskarżonej uchwały nie istniała. Sam fakt głosowania tych uchwał w terminie późniejszym nie stanowi o ich wadliwości, natomiast kwestie dotyczące nie ujęcia ich w porządku obrad zebrania grupy członkowskiej osiedla (...), nie znajdują potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym.

Powyższe oznacza, iż powództwo w postaci sformułowanej przez powoda nie było zasadne i podlegało oddaleniu.

Konstatacji powyższej nie zmienia fakt, iż Sąd pierwszej instancji błędnie uznał, że powód nie ma interesu prawnego w dochodzeniu roszczenia o ustalenie nieistnienia rady nadzorczej, rady osiedli i zarządu w kadencjach 2001-2005. Zgodnie z art. 189 k.p.c. ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa można żądać, gdy występujący z żądaniem ma w tym interes prawny. W ocenie Sądu Apelacyjnego należy podzielić pogląd Sądu Najwyższego wyrażony na tle obecnie obowiązującego stanu prawnego w wyroku z dnia 14 marca 2013 r. (I CSK 382/12, LEX nr 1318295, Biul.SN 2013/6/10), iż : „2. Każdy członek spółdzielni mieszkaniowej ma interes prawny we wniesieniu powództwa o stwierdzenie niezgodności z prawem uchwały walnego zgromadzenia (art. 42 § 2 ustawy z 1982 r. – Prawo spółdzielcze). Źródłem interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c. jest stosunek członkostwa w spółdzielni, z którego wynika m.in. uprawnienie do udziału w walnym zgromadzeniu. Jeżeli członek spółdzielni ma prawo zaskarżyć uchwałę, wytaczając powództwo o jej uchylenie (art. 42 § 3 i 4 Prawa spółdzielczego), to oczywisty staje się jego interes prawny we wniesieniu powództwa ustalającego (art. 189 k.p.c.), mającego taki sam cel unicestwienia uchwały sprzecznej z prawem.”. Zdaniem Sądu drugiej instancji brak jest jakichkolwiek racjonalnych argumentów aby twierdzić, iż pogląd powyższy nie miałby zastosowania w stanie prawnym obowiązującym w dacie podjęcia zaskarżonej uchwały – oczywiście przy podzieleniu stanowiska, iż także wówczas było dopuszczalne powództwo o ustalenie nieważności uchwały z powodu jej sprzeczności z prawem. Tym niemniej – pomimo istnienia po stronie powodowej interesu prawnego w takim ustaleniu – nie zostały wykazane pozostałe przesłanki materialne takiego żądania, zwłaszcza w sytuacji stwierdzenia braku podstaw do ustalenia nieważności uchwały, na której wadliwość powód się powoływał.

Zgodzić się należy z Sądem pierwszej instancji, iż zarzut niewłaściwego umocowania pełnomocnika strony pozwanej nie był zasadny. Pełnomocnik strony pozwanej był bowiem ustanowiony przez należycie obsadzony organ Spółdzielni, uprawniony do jej reprezentowania. Błędnie jednak Sąd Okręgowy uznał, iż zarzut ten nie mógł być przez powoda zgłoszony, albowiem uchybienie to dotyczyło drugiej strony postępowania i tylko ona mogłaby się na to powoływać. Nienależyte umocowanie pełnomocnika jest jedną z przesłanek nieważności postępowania wymienionych w art. 379 k.p.c. Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie podziela pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 4 listopada 2010 r. (IV CSK 181/10, LEX nr 898266), iż : „Przewidziane art. 379 k.p.c. przyczyny nieważności postępowania mają bezwzględny charakter, wyrażający się w tym, że strona może zawsze powołać się na nie, bez względu na treść wyroku oraz jakiego rodzaju uchybienia procesowe wywołały nieważność postępowania.” . Z tego względu na nieważność postępowania także z uwagi na nienależyte umocowanie pełnomocnika strony może powoływać się również strona przeciwna.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i rozważania Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.